

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2019. gada 6. februārī.

Satversmes tiesas 3. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs
Gunārs Kusiņš, tiesneši Jānis Neimanis un Artūrs Kučs,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [..] (turpmāk –
Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums
Nr. 7/2019)

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt likuma “Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem” 21. panta pirmās daļas pirmā teikuma vārdus “par tām” par neatbilstošiem Latvijas Republikas Satversmes 1., 91., 100. un 116. pantam un spēkā neesošiem no to pieņemšanas brīža.

2. Likuma „Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem” 21. panta pirmās daļas pirmais teikums paredz, ka fiziskās vai juridiskās personas ir tiesīgas pieprasīt, lai masu informācijas līdzekļi atsauc par tām publicētās (pārraidītās) ziņas, ja tās neatbilst patiesībai.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums būtu piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā var iesniegt pieteikumu Satversmes tiesā. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai noteiktās prasības.

6. Satversmes tiesas likums noteic, ka personas pieteikums Satversmes tiesai ir atzīstams par konstitucionālo sūdzību un lieta ierosināma tad, ja tas atbilst prasībām, kas noteiktas šā likuma 18. un 19.² pantā.

6.1. Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmā daļa nosaka: „Konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai.” Savukārt šā panta sestās daļas 1. punkts kopsakarā ar 18. panta pirmās daļas 4. punktu prasa pamatot, ka tieši apstrīdētās normas neatbilstība pieteikumā norādītajai augstāka

juridiska spēka tiesību normai izraisa pieteikuma iesniedzējam pamattiesību aizskārumu.

6.2. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs ir vērsies vispārējās jurisdikcijas tiesā saistībā ar publikāciju žurnālā “Rīgas Laiks”, jo uzskatījis, ka tajā minētā informācija par Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas, kas dibināta 1922. gadā, tiesību turpinātāju nav pareiza. Pieteikuma iesniedzējs ir lūdzis šīs informācijas atsaukšanu, taču tiesvedība par šo prasību izbeigta, jo atbilstoši likuma “Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem” 21. panta pirmajai daļai nepatieso ziņu atsaukšanu var prasīt tikai pati persona, par kuru šīs ziņas izteiktas.

Pieteikuma iesniedzējs norāda, ka viņam ir tiesības saņemt no žurnālistiem patiesu informāciju, turklāt viņam esot arī tiesiska interese, ka valsts aizsargās viņa vērtības, proti, cieņu, brīvību, demokrātiju, vienlīdzību, tiesiskumu, cilvēktiesības. Pieteikuma iesniedzēja ieskatā nepatiesās informācijas atsaukšana esot vienīgais veids, kā aizsargāt Pieteikuma iesniedzēja intereses, savukārt to regulējot tieši likuma “Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem” 21. pants. Pieteikuma iesniedzējs arī norāda, ka 1922. gadā dibinātā Latvijas Evaņģēliski luteriskā baznīca pati nevarot aizsargāt savas intereses, un esot radusies neētiska, prettiesiska, labiem tikumiem, reliģijai un Eiropas kultūrtelpai pretēja situācija, kurā nav tiesiska procesa, kā atsaukt nepatieso ziņu.

6.3. Satversmes tiesa ir vairākkārt uzsvērusi, ka konstitucionālā sūdzība visupirms ir individuāls tiesību aizsardzības līdzeklis. Pamattiesību aizskārumš ir obligāts priekšnoteikums personas tiesībām iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesā. Savukārt jēdziens „aizskar” ietverts Satversmes tiesas likumā ar mērķi norobežot konstitucionālo sūdzību no *actio popularis* jeb sūdzības vispārības labā (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2002. gada 22. februāra sprieduma lietā Nr. 2001-06-03 secinājumu daļas 2.4. punktu, 2016. gada 23. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2016-02-01 7. punktu*). Pamattiesību aizskārumš ir saprotams tādējādi, ka apstrīdētā norma rada nelabvēlīgas sekas tieši pašam pieteikuma iesniedzējam (*sk., piemēram,*

Satversmes tiesas 2010. gada 18. februāra sprieduma lietā Nr. 2009-74-01 12. punktu).

6.4. Pieteikumā ir vispārīgi norādīts, ka Pieteikuma iesniedzējam esot tiesības prasīt patiesu informāciju no žurnālistiem. Tomēr pieteikumā nav sniegts pamatojums tam, ka apstrīdētā norma aizskar tieši Pieteikuma iesniedzēja pamattiesības. Proti, nav sniegts pamatojums tam, kādā veidā apstrīdētā norma attiecas uz Pieteikuma iesniedzēju. Turklāt no pieteikuma satura kopumā secināms, ka tas iesniegts citas personas labā.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 3. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 7/2019).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

G. Kusiņš